ROK X WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO № 21

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LISTOPADA 1935 R.

SPRAWY NORMALIZACYJNE

Sprawa normalizacji artykułów przemysłowych we wszystkich krajach świata nabiera coraz to większego znaczenia. Przodującemi krajami są Stany Zjedn. Ameryki Półn., Rosja Sowiecka i Niemcy. Wydały one liczne zespoły przepisów normalizacyjnych, które dotyczą nietylko zresztą typowo nadających się do normalizowania wytworów przemysłu metalowego i materjałów budowlanych, lecz również obejmują długie dziesiątki norm w zakresie artykułów chemicznych — w najszerszem rozumieniu tego słowa.

Polski Komitet Normalizacyjny już od chwili powołania do życia przed 10-ciu laty wyłonił też Komisję Technologji Chemicznej, która pracuje w najbliższym kontakcie ze Związkiem Przemysłu Chemicznego. Przewodniczącym Komisji jest Dyrektor Związku, cała biurowość i sekretarjat korzysta z wyłącznej subwencji Związku, jednak członkami Komisji są przedstawiciele zarówno producentów jak konsumentów jak wreszcie świata naukowego. Podobne rozwiązanie spraw normalizacyjnych zdaje się być bardzo szczęśliwe, gdyż zapewnia podstawy finansowe prac, a równocześnie daje całkowitą możność wypowiadania się w sprawach normalizacyjnych wszystkim zainteresowanym czynnikom. Długotrwała, lecz w podobnych przypadkach niezbędna procedura ogłaszania norm, zapewniająca każdemu możność zgłaszania poprawek do projektów norm — daje dodatkową gwarancję wszechstronnego pogłębienia opracowywanych zagadnień.

Normalizacyjne prace chemiczne w Polsce nie są jednak jeszcze dostatecznie popularne. Tak np., przed niedawnym czasem spotkaliśmy się z wnioskami opracowania norm pokostu lnianego, aczkolwiek normy te oddawna już są ogłoszone. Wydaje się przeto słuszne, aby celem rozpowszechnienia i ułatwienia możliwości korzystania z opracowanych norm — podać ich spis. W Polsce ogłoszono dotychczas następujące normy P. K. N., których egzemplarze nabyć można w biurze Komitetu przy Min. Przemysłu i Handlu w Warszawie:

C. 201. Środki skażające do spirytusu — norma ogłoszona w r. 1926
C. 205. Badanie środków skażających do spirytusu — r. 1926
C. 206. Normalne aparaty do badania środków skażających — r. 1926
C. 301. Pokost lniany (własności i sposoby badania) — r. 1927
C. 330. Gliceryna surowa — r. 1933
C. 411. Klej skórny — r. 1931
C. 412. Klej kostny — r. 1931
C. 501. Smoły drogowe — r. 1932
C. 601. Metody badania trwałości wybarwień materjałów włókienniczych na pranie, na pot na wodę — r. 1933
C. 700. Soda amonjakalna. Właściwości i warunki techniczne odbioru — r. 1933
C. 701. Soda ciężka. Właściwości i warunki techniczne odbioru — r. 1933
C. 702. Soda krystaliczna. Właściwości i warunki techniczne odbioru r. 1933
C. 720. Karbid. Właściwości i warunki techniczne dostawy — r. 1933
P. 101. Kalorymetryczne oznaczanie ciepła i wartości opałowej paliwa — r. 1933
P. 504. Pobieranie i przygotowywanie próbek węgla kamiennego do analizy—r. 1934
P. 505. Oznaczanie wilgoci w węglu kamiennym — r. 1933
P. 506. Oznaczanie popiołu w węglu kamiennym — r. 1933
P. 507. Oznaczanie części lotnych w węglu kamiennym — r. 1934.

Niezależnie od normalizacyjnych prac chemicznych, prowadzonych przez P. K. N., opracowywaniem i wydawaniem norm artykułów chemicznych zajmuje się również wojskowa komisja normalizacyjna, której normy sygnowane są znakiem P. W. N. Aczkolwiek normy te są najściślej przystosowane do wymagań wojska — jako wielkiego odbiorcy — to jednak oddają one również poważne usługi powszechne.

Koordynacja prac obydwu organów normalizacyjnych jest jednym z realizowanych postulatów polskich poczynań normalizacyjnych.

WALNE ZEBRANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Zagadnienia eksportowe stają się coraz ważniejsze w całokształcie polskiej polityki gospodarczej. Przemysł chemiczny nie pozostaje obojętny wobec wysiłków wzmożenia wywozu i w swoim zakresie stara się eksportować coraz więcej i corazto wyżej uszlachetnione produkty. Celem rozważenia całokształtu zagadnień związanych z eksportem chemicznym, pogłębienia metod pracy i sformułowania postulatów poszczególnych eksportujących gałęzi przemysłu chemicznego — zwołane zostało nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Związku Przemysłu Chemicznego na dzień 7 listopada r. b. W zebraniu tem przyrzekli wziąć udział ci przedstawiciele czynników urzędowych, które interesują się specjalnie sprawami eksportowemi.

Z uwagi na szczególną doniosłość rzeczonego zebrania, niezbędne jest przybycie wszystkich członków Związku Przemysłu Chemicznego, którzy zostali zawiadomieni o zebraniu specjalnemi listami w sposób, statutem przewidziany.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Kwas szczawiowy nie jest dotychczas wytwarzany w Polsce. Całe zapotrzebowanie wewnętrzne pokrywane jest importem z zagranicy. Z radością więc podajemy do wiadomości fakt podjęcia inicjatywy produkcji kwasu szczawiowego przez Pabjanicką Sp. Akc. Przemysłu Chemicznego, Pabjanice. Produkcja kwasu szczawiowego odbywać się będzie w ramach, pokrywających wewnętrzne zapotrzebowanie polskie nietylko w chwili obecnej, lecz również na wypadek znacznego podwyższenia tego zapotrzebowania.

Rozwijając nieustannie skalę wytwarzanych półproduktów organicznych, Sp. Akc. „Boruta" w Zgierzu rozszerzyła obecnie i uzupełniła urządzenia do fabrykacji paranitroaniliny, pracujące wprawdzie już od grudnia roku ubiegłego — lecz tylko na potrzeby własne. Od października roku bieżącego — w związku z rozszerzeniem odpowiednich instalacyj — Sp. Akc. „Boruta" jest w stanie pokryć całkowitee zapotrzebowanie rynku wewnętrznego na paranitroanilinę.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Wyszło z druku sprawozdanie Unji Polskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego za r. 1934. Aczkolwiek sprawozdanie to ukazuje się dość późno — po upływie 10-ciu miesięcy od końca rocznego okresu sprawozdawczego — to jednak zawiera wciąż aktualny i bardzo cenny materjał statystyczny, dotyczący produkcji górniczo-hutniczej. Tak więc wykazana jest dokładna liczba produkcji węgla w r. 1934, mianowiice 29.267 tysięcy tonn; wynosi to 2,72% produkcji światowej i stanowi wzrost w porównaniu z r. 1933 o prawie 7% i spadek w porównaniu z r. 1929 o 36,7%. Zbyt węgla w kraju wynosi 60,3% na eksport — 39,7%, co świadczy o znacznych zmianach w strukturze zbytu, gdyż w r. 1929 zbyt w kraju wynosił 65,4%, eksport — 34,6%. Interesujące jest też rozłożenie eksportu na poszczególne rynki świata. Okazuje się mianowicie, że na rynki bliskie eksportowaliśmy niewiele ponad 16% węgla, na rynki oddalone — 66% i na rynki pionierskie niespełna 18% całego wywozu. Polska stoi na trzeciem miejscu w zespole eksportujących węgiel krajów europejskich.

W zakresie innych — poza węglowym — działów przemysłu, zrzeszonych w Unji, omówiony jest jeszcze w sprawozdaniu przemysł koksowy, brykietowy, węglopochodnych, cynkowy, ołowiu i materjałów wybuchowych. Z wyczerpujących tablic, dotyczących tych działów przemysłu, wypływa następujące zestawienie produkcji najważniejszych artykułów w r. 1934:

Koks	1.333,5	tys. tonn
Brykiety	215	" "
Smoła surowa	69,3	" "
Cynk	92,9	" "
Ruda cynkowa	168,2	" "
Ołów surowy	10,35	" "
Minja i glejta ołow.	1,62	" "

KRONIKA

W związku z objęciem teki Ministra Skarbu i Vice-premjerostwa Gabinetu przez p. Inż. Eugenjusza Kwiatkowskiego, Związek Przemysłu Chemicznego wystosował dn. 14 b. m. list następującej treści:

„Związek Przemysłu Chemicznego R. P. wyraża głęboką radość z okazji ponownego powołania Pana Ministra do sterowania nawą gospodarczą Państwa i składa Panu Ministrowi najlepsze powinszowania. Wieloletnia współpraca naczelnej organizacji przemysłu chemicznego z Panem Ministrem i życzliwość, jaką Pan Minister obdarzał nasze poczynania pozwalają nam oświadczyć, iż Związek Przemysłu Chemicznego pragnie w całej swej działalności i nadal współpracować z Panem Ministrem — ku podniesieniu stanu gospodarczego i dobrobytu kraju.

Zechce Pan Minister przyjąć zapewnienia naszego najgłębszego poważania, oraz życzenia owocnej pracy na powierzonym Panu Ministrowi odpowiedzialnym posterunku.

(podpisy)"

Dnia 18 października b. r. odbyło się posiedzenie Komitetu Taryfowego Państwowej Rady Komunikacyjnej, na którem po wysłuchaniu sprawozdania z przebiegu prac Komisji Rewizji Taryf i stwierdzeniu, że wszystkie bez wyjątku wnioski przemysłu, zmierzające do obniżenia taryf przewozowych zostały przez Ministerstwo Komunikacji odrzucone, postanowiono wyłonić delegację do Pana Ministra Komunikacji w celu przedstawienia wytworzonej sytuacji oraz zwrócenia się z apelem o poddanie rewizji stanowiska Ministerstwa.

Zagadnienie rewizji taryf kolejowych, w szczególności w zakresie przemysłu chemicznego, szerzej omówimy w najbliższym numerze Wiadomości Przemysłu Chemicznego.

Dn. 22 października r. b. odbyło się na terenie Izby Przemysłowo-Handlowej w Łodzi specjalne zebranie, poświęcone sprawom propagandy sztucznych włókien ciętych. W zebraniu wzięli udział przedstawiciele przemysłu chemicznego i przemysłu włókienniczego, dochodząc do wniosku, że produkowane w kraju cięte włókna sztuczne stoją jakościowo na bardzo wysokim poziomie, nie ustępując produktowi zagranicznemu. W tym stanie rzeczy postanowiono przystąpić do szerokiej propagandy zużycia sztucznych włókien w formie przędzy, tkanin i gotowej odzieży.

Dnia 22 października r. b. odbyło się w lokalu Związku specjalnie zwołane zebranie, poświęcone rozpatrzeniu sprawy ubezpieczenia przedsiębiorstw chemicznych od odpowiedzialności cywilnej, w związku z zaostrzonemi postanowieniami nowego Kodeksu Zobowiązań.

Zebrani wysłuchali rzeczowych referatów, wygłoszonych przez przedstawicieli Towarzystw Ubezpieczeniowych, oraz szczegółowo zapoznali się z warunkami Towarzystw w zakresie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej.

Uwagę zrzeszonych przedsiębiorstw zwracamy na wydawnictwo „Rejestr Dostawców", Warszawa, ul. Alberta I Nr. 12. Wydawnictwo to, przeznaczone do użytku instytucyj publicznych, zawiera szczegółowe zestawienie wytwarzanych w Polsce towarów oraz produkujących firm. Redakcja wydawnictwa przystępuje obecnie do drugiej edycji „Rejestru Dostawców" i prosi nas o poinformowanie o tem fabryk chemicznych.

Muzeum Przemysłu i Techniki donosi nam, że spośród przedsiębiorstw chemicznych następujące dalsze firmy złożyły datki po zł. 15.000 na rzecz budowy gmachu Muzeum Przemysłu i Techniki, stając się tem samem członkiem założycielem Muzeum:

Sp. Akc. „Lignoza",
Związek Koksowni,
Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu.

Ponadto, Sp. Akc. „Azot" w Jaworznie złożyła na ten sam cel zł. 250.

Po pewnej przerwie — spowodowanej letnim sezonem — wznawiamy zwoływanie zebrań Koła Porad Sąsiedzkich w Związku Przemysłu Chemicznego. Jak wiadomo — zebrania odbywają się w drugi wtorek każdego miesiąca. Na najbliższem zebraniu, dnia 12 listopada, o godz. 18-ej, przedmiotem dyskusji będzie zagadnienie bezdymnego spalania. Referat wstępny wygłosi p. inż. Arkin, specjalista w zakresie zastosowania Aeryzatorów Mill'ea w przemyśle.

Zaznaczamy, że na zebraniach Koła Porad Sąsiedzkich — goście są mile widziani.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Wobec mających się rozpocząć w pierwszej połowie listopada b. r. rokowań handlowych z Rumunją, Związek Przemysłu Chemicznego opracował postulaty przemysłu chemicznego, w szczególności w zakresie nowego układu kontyngentowego.

W najbliższym czasie zostaną podjęte rozmowy o zawarcie nowego traktatu handlowego polsko-belgijskiego. Biuro Związku przystąpiło do opracowania odpowiednich materjałów, obejmujących dezyderaty przemysłu chemicznego.

Obroty towarowe z Unją Połudn.-Afrykańską. Wymiana towarowa Polski z Unją Połudn.-Afrykańską kształtuje się coraz pomyślniej i pierwsze półrocze 1935 r. przynosi dalszą poprawę, wykazując saldo dodatnie w wysokości Ł 2.339. Należy podkreślić, że eksport z Polski do Unji w I-m półroczu b. r. uległ znacznemu zwiększeniu w porównaniu z pierwszą połową 1934 r. wzrastając z Ł 60.370 do Ł 94.141 — natomiast przywóz do Polski pozostał niemal na poziomie ubiegłego roku.

Wzrost zainteresowania polskich eksporterów rynkiem Unji Połudn. Afrykańskiej oraz zaufanie jakiem cieczy się już teraz towar polski u tamtejszych odbiorców pozwala domniemywać, że aktywność bilansu handlowego z tym rynkiem będzie nadal utrzymana.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych:

Egipt. Z dniem 29 października b. r. wprowadzone zostały w życie zmiany taryfy celnej, dotyczące między innemi bieli cynkowej, lekarstw i niektórych chemikalij rolniczych.

Estonja. W Dzienniku Ustaw z dnia 1 października b. r. ogłoszono dalszą listę towarów, które podlegają przy wwozie systemowi licencyjnemu. Z artykułów interesujących przemysł chemiczny lista obejmuje: nawozy sztuczne, siarkę, aceton, kwas octowy, spirytus drzewny, formalinę, kosmetyki, mydła, biel ołowianą, farby syntetyczne, przędzę sztucznego jedwabiu i materjały wybuchowe.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 77 z dn. 23 października r. b. ukazało się pod poz. 481 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 7 października 1935 o uzupełnieniu przepisów wykonawczych do prawa celnego.

Zgodnie z tą nowelą, wprowadzono zasadę przedstawiania zaświadczeń, stwierdzających przeprowadzenie tranzakcji kompensacyjnej lub clearingowej przy imporcie towarów z krajów, które zawarły z Polską odpowiednią umowę. Minister Skarbu ogłosi wykaz państw, z których przywóz podlega takiej kontroli oraz wykaz instytucyj, uprawnionych do wydawania wskazanych zaświadczeń. Ogłoszenie takie jeszcze nie nastąpiło, a więc wspomniana nowela nosi charakter przygotowawczy.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych z dnia 15 października b. r. ogłoszone zostało rozporządzenie Ministerstwa Komunikacji włączające stację Łaziska do obszaru ważności taryfy wyjątkowej H_2 i PH_1 na przewóz rudy chromowej.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.
Aceton	350.—
Spirytus drzew. techniczny 90/98	160.—
Alkohol metylowy czysty 99/100	240.—
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1.53
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1.25
Azotan amonu	100.—
Azotyn sodowy	120.—
Benzol czysty	92.—
Benzol handlowy 90%	84.50
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50
* Boraks	90—100.—
Chloran potasu	180.—
Chlor ciekły	115.—
Chlorek cynku 50° Bé	30.—
* Chlorek wapna bielący	30.60
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22.—
Chlorobenzol	165.—
Chloroform czysty	800.—
„ „pro narcosi"	1.800.—
Dwuwęglan sodowy	38.—
Eter siarkowy	450.—
Fenol czysty	220.—
Formalina 40%	180.—
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	240.—
* „ techniczna 85/88%	180.—
Karbolineum	20.50
Krezol czysty	95.—
Klej kostny	230.—
Klej skórny	250.—
Kwas azotowy tech. 36°Bé za 100% HNO_3	95.—
Kwas cytrynowy zwykły	460.—
Kwas mrówkowy 80%	235.—
Kwas winowy zwykły	520.—
Kwas siarkowy 60° Bé	5.00
Kwas solny 19°/21° Bé	9.50
„ octowy techn. 30%	85.—
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15.—
„ rogowa 13/14% N_2	35.—
* Naftalin czysty w łuskach	46.—
Octan amylu	470.—
Octan metylu	330.—
Octan sodu	120.—
„ ołowiu	180.—
Oleina	185.—
Oleum 20%	15.—
Olej lniany	145.—
* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Saletra amonowa	100.—
Saletra potasowa	130.—
* Saletra sodowa 15,5% N_2	28.10
* Salmjak raf.	120.—
Siarczan amonu	23.30
* Siarczan miedzi	55.—
* Siarczek sodu 60/62%	64.—
Smoła preparowana	15.—
Soda amonjakalna 98%	22.50
* „ kaustyczna 97,5%	54.—
Sól glauberska krystaliczna	7.00
Sól Seignette'a (aptek)	420.—
Stearyna	170.—
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.75
Toluol czysty	110.—
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. +25% NH_3	60.—
Żelatyna techn.	450.—

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.